

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

УЗ ПРАВИЛНИК О МЕТОДОЛОГИЈИ О НАЧИНУ УТВРЂИВАЊА ГАРАНТОВАНИХ ОТКУПНИХ ЦИЈЕНА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ ИЗ ПОСТРОЈЕЊА ЗА КОРИШТЕЊЕ ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ И ЕФИКАСНЕ КОГЕНЕРАЦИЈЕ

Регулаторна комисија за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ФЕРК) овим образложењем објашњава правну и чињеничну основу за доношење Правилника о методологији о начину утврђивања гарантованих откупних цијена електричне енергије из постројења за кориштење обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације (у даљем тексту: Правилник).

Образложење је израђено да би се омогућило јавности разумијевање правног основа којег ФЕРК мора уважавати у поступку доношења општих аката којима се, на основу законског овлашћења, на општи начин уређују правни односи у циљу разрађивања и примјене појединих законских одредби, а образложење такође објашњава намјеру ФЕРК-а Правилником прописати методологију о начину утврђивања гарантованих откупних цијена електричне енергије из постројења квалификованих произвођача, који су стекли статус привилегованих произвођача, за постројења за кориштење обновљивих извора енергије (у даљем тексту: ОИЕ) и ефикасне когенерације (ЕК) у зависности од инсталисане снаге и од примарног извора енергије и врсте технологије, као и критеријуме за промјену утврђене гарантоване откупне цијене.

I. ПРАВНИ ОСНОВ

Закон о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“ број 66/13), Закон о кориштењу обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације („Службене новине Федерације БиХ“ број 70/13 и 5/14), Статут Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“ број 24/14), Пословник о раду Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“ број 29/14)

Ради остваривања циљева Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон о електричној енергији у ФБиХ), који представља правни оквир за стварање услова за развој тржишта електричне енергије, те ради регулисања тржишта електричне енергије у Федерацији Босне и Херцеговине, основан је ФЕРК, као специјализована, самостална, независна и непрофитна организација у Федерацији Босне и Херцеговине, која има својство правног лица. Законом о електричној енергији у ФБиХ прописане су надлежности и обавезе ФЕРК-

а, које се односе на регулисање тржишта електричне енергије, уз посебан нагласак закона на јавност и транспарентност рада ФЕРК-а. Такође и Законом о кориштењу обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације (у даљем тексту: Закон о ОИЕиЕК) прописане су одређене надлежности ФЕРК-а, које се односе на предмет тог закона. С тим у вези, чланом 21. став (1) тачка 12) Закона о електричној енергији у ФБиХ, као и чланом 10. став (1) тачка л) Статута Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Статут), прописано је да је надлежност ФЕРК-а доношење методологије о начину утврђивања гарантованих откупних цијена електричне енергије из постројења, која користе обновљиве изворе и когенерацију. Како је у члану 21. став (3) Закона о електричној енергији у ФБиХ, односно члану 10. став (3) Статута, предвиђено да ФЕРК поред надлежности прописаних овим законом обавља и послове прописане му другим законима и прописима из области енергије, Законом о ОИЕиЕК потврђена је на детаљнији начин ова надлежност ФЕРК-а. Тако је у члану 3. тачка е) споменутог закона прописано да гарантована откупна цијена значи цијену која се плаћа привилегованом произвођачу електричне енергије из обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације за вријеме трајања уговора о откупу електричне енергије. У члану 25. став (1) Закона о ОИЕиЕК прописано је да методологију утврђивања гарантованих цијена електричне енергије за различите технологије, дефинисане у том закону, које привилеговани произвођачи користе за производњу електричне енергије, као и критеријуме за њихову промјену доноси ФЕРК посебним правилником уз консултацију са стручном заједницом и другим релевантним субјектима из ове области. Ставом (2) овог члана прописано је да се при изради методологије за утврђивање гарантованих откупних цијена узима у обзир облик примарне енергије, уговорени период откупа од 12 година, технологија која се користи, датум стављања постројења у погон, или датум реконструкције и/или надоградње постројења од стране произвођача електричне енергије, те инсталисана снага постројења. Имајући у виду наведено, на основу члана 23. став (1) и став (2) Закона о ОИЕиЕК, привилеговани произвођач електричне енергије је квалификовани произвођач који има право да се од њега по гарантованим цијенама откупе укупне количине произведене електричне енергије током унапријед утврђеног периода.

У вези са напријед споменути, у члану 22. тачка 11) Закона о електричној енергији у ФБиХ, као и у члану 11. став (1) тачка к) Статута, прописано је да је обавеза ФЕРК-а доносити проведбене прописе за остваривање прописаних надлежности.

Чланом 23. став (1) и став (2) Статута прописано је да ФЕРК доноси опште и појединачне акте, те да су општи акти ФЕРК-а Пословник о раду, Етички кодекс и други општи акти неопходни за његов рад, донесени у складу са Законом о електричној енергије у ФБиХ, тим Статутом и другим законским и подзаконским актима.

Чланом 32. став (1) Пословника о раду Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Пословник) прописано је да се правилником поближе разрађују законски прописи у оквиру надлежности и овлашћења ФЕРК-а, као и питања унутрашње организације и рада ФЕРК-а.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРАВИЛНИКА

Нови Закон о електричној енергији у ФБиХ („Службене новине Федерације БиХ“ број 66/13) ступио је на снагу дана 05.09.2013. године од када на подручју Федерације БиХ престаје примјена Закона о електричној енергији („Службене новине Федерације БиХ“ број 41/02, 24/05, 38/05 и 83/11). Такође, 19.09.2013. године ступио је на снагу и Закон о ОИЕиЕК („Службене новине Федерације БиХ“ број 70/13 и 5/14), са почетком примјене након истека шест мјесеци од дана ступања на снагу тог закона, односно од 19.03.2014. године.

У складу са чланом 115. став (1) Закона о електричној енергији у ФБиХ („Службене новине Федерације БиХ“ број 66/13), Регулаторна комисија за електричну енергију основана Законом о електричној енергији („Службене новине Федерације БиХ“ број 41/02, 24/05, 38/05 и 83/11) наставља са радом према одредбама новог Закона о електричној енергији у ФБиХ, те у складу са члану 17. став (1) Закона о електричној енергији у ФБиХ мијења име у Регулаторна комисија за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине. Новим Законом о електричној енергији у ФБиХ и Законом о ОИЕиЕК дошло је до измјена и допуна надлежности и обавеза Регулаторне комисије за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине, услијед чега је настала потреба и доношења нових проведбених прописа.

Услијед настале законске обавезе, приликом усвајања Правилника, ФЕРК је имао у виду циљеве Закона о електричној енергији у ФБиХ, те Закона о ОИЕиЕК, односно подстицање и промовисање производње и кориштења електричне енергије из ОИЕ, повећање удјела енергије из ОИЕ у укупној потрошњи енергије, те осигурање развоја подстицајних мјера, регулаторног оквира и техничке инфраструктуре за ОИЕиЕК. При томе ФЕРК је имао намјеру израдити методологију, која ће одговарајућим подстицајем производње електричне енергије из ОИЕиЕК, омогућити у коначници остваривање електроенергетске политике у погледу удјела енергије произведене из ОИЕиЕК у укупној потрошњи у Федерацији Босне и Херцеговине. Намјера ФЕРК-а је и успостављање и развој тржишта електричне енергије произведене кориштењем обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације, као дијела тржишта електричне енергије, ради чијег успостављања је ФЕРК и основан. ФЕРК је посебно водио рачуна о омогућавању подстицања, увођења, примјене и развоја нових технологија и опреме, те развоја домаће привреде у цјелини, те је предвиђеном методологијом настојао омогућити реализацију и осталих законом прописаних циљева. У том смислу, ФЕРК је дефинишући постројења за производњу електричне енергије из обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације зависно од инсталисане снаге и од примарног извора енергије и врсте технологије, имајући у виду управо облик примарне енергије, која се користи, примјењену технологију, те инсталисану снагу постројења, као улазне параметре, кључне за израду студије изводљивости односно процијене исплативости саме инвестиције инвеститора, настојао осигурати одговарајући подстицај производњи електричне енергије из обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације, а све у корелацији са законом предвиђеним уговорним периодом откупа од 12 година.

Предмет Правилника је прописивање начина израчунавања гарантоване цијене откупа електричне енергије из постројења ОИЕиЕК, а заснива се на законодавству

Федерације Босне и Херцеговине и анализи домаћих услова и специфичности (брuto друштвени производ, број становника, цијена електричне енергије из конвенционалних извора, каматне стопе, технолошке развијености, енергетских потенцијала итд.), те на општеприхваћеним међународним стандардима и позитивним искуствима других држава у окружењу, на директивама Европског парламента из области енергије и заштите околине. Методологија, која је саставни дио Правилника, базирана је на смјерницама које су препоручене у „Final Report Green X“ и у суштини је иста у свим земљама које заснивају подстицај производње електричне енергије из ОИЕ на „feed-in“ тарифи. Поред „Final Report Green X“ кориштени су подаци из „Стратегије развоја БиХ“, „Студији развоја енергетског сектора Босне и Херцеговине“ као и искуствени и доступни подаци у земљама из окружења. Методологија се заснива на обрачуну укупних годишњих трошкова производних постројења која користе ОИЕ, користећи ануитетни метод вредновања инвестиција, при чему је овај обрачун заснован на унапријед дефинисаним техничким и економским параметрима. Укупни трошкови, трошкови инвестиција за поједине врсте постројења и трошкови рада и одржавања утврђују се на бази доступних студија и препорука консултаната, те на бази сагледавања и упоредне анализе висине овог параметра у гарантованој цијени откупа коју су објавиле земље из окружења узимајући у обзир и специфичности услова пословања у Федерацији БиХ.

Такође, ФЕРК је приликом усвајања Правилника о методологији о начину утврђивања гарантованих откупних цијена електричне енергије из постројења за кориштење обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације, посебну пажњу посветио и својим досадашњим искуствима и информацијама, стеченим у извршавању својих осталих законом прописаних надлежности, али и искуствима у окружењу, све у циљу стварања што бољих услова за постизање циљева који су ФЕРК-у и осталим учесницима у електроенергетском сектору постављени Законом о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине и Законом о кориштењу обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације.

III. ПРЕДМЕТ РАЗМАТРАЊА ПРАВИЛНИКА

Правилником о методологији о начину утврђивања гарантованих откупних цијена електричне енергије из постројења за кориштење обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације прописује се методологија о начину утврђивања гарантованих откупних цијена електричне енергије из постројења квалификованих произвођача, који су стекли статус привилегованих произвођача, за постројења за кориштење ОИЕиЕК, у зависности од инсталисане снаге и од примарног извора енергије и врсте технологије као и критеријуме за промјену утврђене гарантоване откупне цијене.

IV. СВРХА ОБРАЗЛОЖЕЊА

Сврха Образложења је информисање јавности о чињеничним и правним основама Правилника и представља додатак Правилнику. ФЕРК је свјестан да је материја Правилника врло стручна, комплексна и захтјевна. ФЕРК ће пратити и

анализирати ефекте примјене овог Правилника у процесу поступног отварања тржишта и усклађивати га у складу са промијењеним околностима и стварно досегнутим степеном развоја тржишта електричне енергије.

V. ПРОВЕДЕНЕ АКТИВНОСТИ ФЕРК-а

Нацрт правилника о методологији о начину утврђивања гарантованих откупних цијена електричне енергије из постројења за кориштење обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације, ФЕРК је усвојио на III редовној сједници одржаној 27.02.2014. године. Одржана сједница била је отворена за јавност, а обавјештење о одржавању сједнице објављено је 20.02.2014. године, на огласној табли ФЕРК-а и на интернетској страници ФЕРК-а. Уз нацрт правилника, ФЕРК је на истој сједници усвојио и текст образложења уз овај нацрт и утврдио текст обавјештења за јавност, за прикупљање коментара и одржавање општих расправа.

Обавјештење за јавност за прикупљање коментара и одржавање општих расправа објављено је у „Ослобођењу“ и „Вечерњем листу“, листовима који излазе на цијелој територији Федерације БиХ, те на интернетској страници ФЕРК-а 28.02.2014. године.

Нацрт правилника о методологији о начину утврђивања гарантованих откупних цијена електричне енергије из постројења за кориштење обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације са Образложењем, ФЕРК је 28.02.2014. године доставио самоиницијативно Асоцијацији произвођача електричне енергије из обновљивих ресурса у БиХ - АПЕОР-у, Федералном министарству енергије, рударства и индустрије – ФМЕРИ-у и Оператору за обновљиве изворе енергије и ефикасну когенерацију – Оператору за ОИЕиЕК.

ФЕРК је одржао опште расправе о нацрту правилника 10.03.2014. године у Мостару и 11.03.2014. године у Сарајеву.

Усмене коментаре дате на општим расправама, као и писане коментаре дате на нацрт правилника и пристигле до рока за подношење писаних коменатра, ФЕРК је пажљиво размотрио и анализирао, а исти су са извјештајем водитеља поступка објављени на интернетској страници ФЕРК-а. С обзиром да коментари нису били такве природе да захтијевају суштинску ревизију нацрта ради којих би се обновио поступак опште расправе, Приједлог правилника о методологији о начину утврђивања гарантованих откупних цијена електричне енергије из постројења за кориштење обновљивих извора енергије и ефикасне когенерације је стављен на дневни ред IX редовне сједнице ФЕРК-а.